

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézete havi hírlevele a mesterséges intelligencia alkalmazásáról, társadalmi hatásairól és kérdéseiről

2025 október

Az NKE ITKI honlapja: itki.uni-nke.hu

A hírlevél tartalma a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően használható.

**NEMZETI
KÖZSZERÓGÁLATI
EGYETEM**
LUDOVÍKA

TARTALOMJEGYZÉK

Etika és jog

- A diákok attól tartanak: az MI elapaszthatja tanulási képességeiket
- Miért főhet a feje egy kínai köztisztviselőnek a mesterséges intelligencia korában
- A vállalatok a mesterséges intelligenciára fogják, hogy miért bocsátanak el – de ez csak kifogás
- A felvételi beszélgetések mára értelmüket veszítették – köszönhetően az MI-csalásoknak

Trendek

- Az MI helyzete 2025-ben – jelentés
- Mi az igazság az kipukkanó MI-buborékról?
- Leginkább az amerikaiak körében terjed az „MI-szorongás”
- A kínai DeepSeek maga alá gyűri az OpenAI-t és a Google-t Afrikában

Működésben

- MI-chatbot segíti a Google Earth programot a klímaváltozás feltérképezésében
- A „digitális ikerként” funkcionáló szintetikus fogyasztók a hagyományos piackutatást veszélyeztetik
- Az intelligencia mesterséges, a politika nagyon is valóságos: munkába állt az albán „MI-miniszter”
- MI-moslékből aukciós műtárgy: új szakaszba lépett a mesterséges intelligencia művészet

Etika és jog

A diákok attól tartanak: az MI elapaszthatja tanulási képességeiket

A mesterséges intelligencia technológiák világa nem szűkölködik a meglepő érdekességekben. Nehéz szabadulni ettől a gondolattól, amikor az ember a kezébe veszi a neves Oxford University Press könyvkiadó által készített felmérést, amely a tanuló ifjúság és az MI-használat kapcsolódásait vizsgálta. Ráadásul bár az OUP, ahogy a neve is utal rá, egyetemi szinteken mozog, ez a kutatás kifejezetten a 13 és 18 év közötti korosztályra, tehát a még közoktatásban tanuló diákságra vonatkozott. Elterjedt – részben empirikus tapasztalatokkal is alátámasztott – vélekedés, hogy a fiatal korosztályok előszeretettel és széles körben használják a generatív MI technológiákat, nem csupán magánéleti helyzetekben és témákban, hanem kifejezetten a tanuláshoz kapcsolódóan is. A szakirodalomban, de a közbeszédben is már egy jó ideje terjedő félelem éppen arra vonatkozik, hogy a fiatal generációknál a chatbotok magát a gondolkodást váltják ki. Elterjedt az a sarkos megfogalmazás is (ráadásul felmérésekre, kutatási eredményekre hivatkozva), hogy az MI-használat egyenesen elbutítja az embert és a nagy nyelvi modellek használata alapjaiban rombolja a tanuló fiatalokban a kritikai gondolkodás készségét, hajlamát. Az Oxfordi Egyetemi Könyvkiadó bevezetőben említett kutatása éppen ezért szolgálhat meglepő eredményekkel. A publikált vizsgálati anyagból ugyanis az derül ki, hogy a közoktatásban tanuló brit diákok jelentős része éppen hogy negatívnak tartja azt, hogy a mesterséges intelligencia „túlságosan megkönnyíti” az iskolai feladatok végrehajtását. A szigetország tanulóinak mintegy 80%-a használ rendszeresen MI-t, mindössze 2%-uk mondta azt, hogy jellemzően nem használ ilyen eszközöket az iskolai munkájában. Ugyanakkor a válaszadó MI-használó tanulók 62%-a nem bánná, ha az iskolai feladatok megoldása, az MI-használat ellenére, nagyobb kihívást jelentő, azaz nehezebb maradna.

[Pupils fear AI is eroding their ability to study, research finds](#)

Miért főhet a feje egy kínai köztisztviselőnek a mesterséges intelligencia korában

A mesterséges intelligencia 2025-ös történetében jelentős esemény volt a DeepSeek széleskörű elterjedése, mely felgyorsította Kínában az MI-rendszerek alkalmazását a gazdasági és társadalmi életben. A folyamat párhuzamos az MI-rendszerek elterjedésével az amerikai szervezetek életében, és a problémák is hasonlóan tűnnek. A beszámoló egy kínai köztisztviselő tapasztalatait tükrözi, aki a Jangce-delta (Kína legfejlettebb területe) egy milliós nagyvárosának helyi közigazgatásában dolgozik. A mesterséges intelligencia alkalmazásai mélyen behatoltak a közigazgatási apparátus mindennapi működésébe, a köztisztviselőknek kötelezően kell használniuk az MI-eszközöket a hatékonyság növelése érdekében. A hatékonyság nem feltétlenül duplázódik meg, de a munkaterhelés

mindenképpen igen. Nagyjából azzal a problémával küzdenek Kínában is, mint az Egyesült Államokban. Az MI-rendszereknek egy általános, szintetizált képük van a világról, ennek megfelelő válaszokat adnak. A feladatok megoldása viszont nem általános választ igényel, hanem a konkrét feladathoz illeszkedő konkrét választ. A problémát külön súlyosbítja, hogy a kínai bürokráciának megvan a maga sajátos szóhasználata, ahol egy-egy kifejezés használatának (vagy nem használatának) sajátos jelentősége van. Hasonló ez a nyugati gyakorlatban megjelenő MI-selejt (AI slope) jelenségéhez. A cikkben hivatkozott tisztviselő végül a következő elvek szerint végzi a munkáját: először is kételkedni kell a mesterséges intelligenciában, majd ellenőrizni kell az MI termékét, végül a fentiek fényében át kell írni azt. Az átírás is MI segítségével történik természetesen. Ennek a folyamatnak az eredménye azonban az, hogy a munkaterhelés nem csökken, sőt, sokan kezdik úgy érezni, hogy „a mesterséges intelligenciának dolgoznak”. Bizonyos munkák esetében azonban ténylegesen gyorsítja a munkát az MI-rendszer. Pontosan emiatt viszont nőnek az elvárások a köztisztviselőkkel szemben: ha valaki nem tudja gyorsan és pontosan használni a mesterséges intelligenciát, azt képességbeli hiányosságnak tekintik. A probléma gyökere az, hogy a mesterséges intelligencia-rendszerek még mindig tanulnak. Tanítani kell őket, de úgy, hogy egyúttal az is biztosítva legyen, hogy ne váltsák fel a tanítójukat.

[A Chinese civil servant's AI headache](#)

A vállalatok a mesterséges intelligenciára fogják, hogy miért bocsátanak el – de ez csak kifogás

Baljós és sok esetben ellentmondó munkaerőpiaci híreket lehet olvasni arról, hogy az mesterséges intelligencia rendszerek használata az üzleti világ szervezeteiben milyen mértékű elbocsátásokat okoz, és az előrejelzések még rosszabbak. Ugyanakkor a szakértők egy része úgy gondolja, hogy a létszámleépítéseknek nem feltétlenül a mesterséges intelligencia vállalati térnyerése az oka, dacára annak, hogy a vállalatok ezzel indokolják. Kézenfekvő az a feltételezés, hogy sok esetben a bonyolult gazdasági helyzetre leépítésekkel reagáló vállalatok a valódi okokat elkendőzendő indokolják a létszámcsökkentéseket a mesterséges intelligencia hatásával. Sőt nemcsak a költségeik csökkenését tudják így elérni, hanem egyben a technikai haladás élén járó úttörőinek is tűnnek. Azt is tudni kell, hogy a világválság idején a gazdaság bizonyos szektorai rengeteg embert alkalmaztak az újonnan jelentkező igények kielégítésére. A normalitáshoz visszatérő viszonyok között viszont sokkal kevesebb alkalmazottra van szükségük. Ami az ellentmondó adatokat illeti, a CNBC cikke bőven idéz azokból a hírekből, amelyek arról szólnak, hogy számos vállalat nagy számban bocsátja el a mesterséges intelligencia miatt az alkalmazottait. De azokat a nagy felméréseket is ismerteti, amelyek szerint nincs érdemleges hatása a mesterséges intelligenciának a munkahelyek számára, és nem beszélhetünk arról, hogy tömegesen veszélyeztetné az állásokat. A némiképp hivatalos optimista vélemény szerint a technológiai fejlődés mindig átrendezi a munka világát, a félelmek végigkísérik ezt a folyamatot, de a munkahelyek megszűnésével párhuzamosan folyik az új követelményeknek megfelelő munkahelyek és munkakörök kialakulása.

[Companies are blaming AI for job cuts. Critics say it's a 'good excuse'](#)

A felvételi beszélgetések mára értelmüket veszítették – köszönhetően az MI-csalásoknak

A mesterséges intelligencia technológiák terjedésének, széleskörű „demokratizálódásának” egyik vesztese a munkaerő felvétellel foglalkozó HR-szakma lehet. Ráadásul, mint valami megelevenedett viccben, a folyamatban részvevő mindkét oldal – a munkáért jelentkező személy és a felvételi beszélgetéssel, szűréssel foglalkozó személyzetis – egyaránt a mesterséges intelligencia technológiákkal igyekszik megtámogatni a maga szereplését. Egyik oldalon a jelentkezők MI-vel generált hamis, szabványos életrajzokkal, jelentkezési levelekkel bombázzák az álláshirdetéseket feladó vállalatok személyzetiseit. Sőt, rohamosan terjed az a gyakorlat is, hogy – videóinterjúk formájában történő felvételi beszélgetések során – a jelentkezők a készenlétben tartott okostelefonjukról olvassák be az intelligens chatbot által kigondolt válaszokat egy-egy kérdésre. Azonban a másik oldalt sem kell féltetni: egyre többször fordul elő, hogy a munkaerő felvétellel megbízott munkatársak MI-technológiával igyekeznek segíteni, gyorsítani a beérkező jelentkezési anyagok átfésülését, a válogatásnak legalább az első fázisait. Nem ritka ma már az sem, amikor – videokapcsolaton keresztül történő beszélgetések során – egy MI-ágens faggatja első körben a jelentkezőket. Szakemberek ma már egyenesen egy munkaerőfelvételi „fegyverkezési versenyről” beszélnek, hiszen mindkét fél egyre gátlástalanabban helyettesíti az emberi szereplést gépi közreműködéssel. A legújabb fejlemény, amikor programozói állásokra jelentkező személyek mesterséges intelligenciával íratják meg a felvételi során szokásos próbafeladatokat. A munkaerő felkutatással, kiválasztással foglalkozó HR cégek hovatovább „munkaerő-felvételi csalásnak” kezdik minősíteni az ilyen álságos gyakorlatokat. A The Wall Street Journal egyik legutóbbi számában megszólaltatott nagyvállalati HR-vezetők, például a CISCO-nál, vagy a McKinsey-nél már azt vizionálták, hogy a személyzeti munkát végzőket óhatatlanul a hagyományos eljárásokhoz való visszatérésre kényszeríti az MI-használat rohamos elterjedése. Vagyis nehéz lesz lassan elkerülni, hogy a felvételi beszélgetések ne valóságos, fizikai találkozás formájában történjenek. Érdekes további fejlemény, hogy specializált szoftverek, mobil alkalmazások kezdenek feltűnedezni az online app áruházakban az álláskereső MI-támogatására. Vállalkozó szelleműek egész serege kezdi meglátni a lehetőséget ebben a nyilvánvalóan tekintélyes méretű „munkahely kereső piacon”.

[Job Interviews Are Broken](#)

Trendek

Az MI helyzete 2025-ben – jelentés

A 2018 óta évente megjelentetett State of AI Report a mesterséges intelligencia világának legfontosabb fejleményeit értékeli. A nyílt hozzáférésű jelentést, amely most részben egy új, nagyszabású MI-használati felmérésen is alapul, Nathan Benaich, kockázati tőkebefektető és az Air Street Capital cég jegyzi. A 2025-ös jelentés legfontosabb megállapításai a következők:

- Az OpenAI megtartotta szűk versenyelőnyét, de a kínai rendszerek képességei javultak, és már a 2. helyen vannak.
- A következtetés, érvelés (reasoning) módszerének elterjedése: az élenjáró fejlesztők erőfeszítéseinek eredményeképpen a modellek képesek tervezni, a következtetési folyamatuk eredményeit kritikusan felülvizsgálni, önmagukat korrigálni, és egyre hosszabb időhorizonttal dolgozni.
- A mesterséges intelligencia tudományos munkatárssá válik: a specializált rendszerek már képesek hipotézisek önálló felállítására, kipróbálására és igazolására.
- A strukturált következtetés a fizikai világba is belépett. A megtestesült MI-rendszerek (robotok) a „műveletsor-alapú (Chain-of-Action, CoA) következtetés” módszert használják, ez a keretrendszer az összetett feladatot egy adott cél eléréséhez szükséges, egymást követő konkrét lépésekre bontja – még a cselekvés előtt.
- Jelentősen gyorsul az MI-alkalmazása az üzleti szektorban: Az amerikai vállalkozások 44%-a fizet ma már az MI-eszközökért (szemben a 2023-as 5%-kal), az átlagos szerződések értéke elérte az 530 000 dollárt, és a mesterséges intelligenciára épülő startupok 1,5-szer gyorsabban nőttek, mint a versenytársaik.
- A több mint 1200 megkérdezett vállalati szakember szerint 95%-uk használ már mesterséges intelligenciát munkahelyén vagy otthon, 76%-uk saját zsebből fizet a mesterséges intelligencia eszközeiért, és a legtöbben tartós termelékenységnövekedésről számolnak be.
- A mesterséges intelligencia ipari korszaka elkezdődött. A Stargate-hez hasonló (gigawattban mérve) nagyon nagy kapacitású adatközpontok létesítésének bejelentése az Egyesült Államok, az Egyesült Arab Emírségek és Kína állami alapjai által támogatott számítási infrastruktúra új hullámát jelzik. Ma már az energiaellátás problémáinak megoldása az új korlátozó tényező.
- Az MI szakpolitikai problémái súlyosbodtak. Az Egyesült Államok célkitűzése Amerika elsődlegességét hirdeti az MI-ben. Az európai MI-jogszabály súlyos problémákkal küszködik. Kína kiterjesztette nyílt súlyú ökoszisztémáját és megfogalmazta ambícióit a hazai chipgyártás felfuttatására.
- A biztonsági kutatásoknak egy új pragmatikus szakasza látszódik. A modellek most már képesek azt is szimulálni, hogy viselkedésük megfelel a rendszert megalkotók szándékainak. Ennek következtében felmerül a rendszerek átláthatósága (vagy annak hiánya) és a

rendszerképességek közötti viszony. Eközben a külső biztonsági szervezetek kisebb költségvetésből működnek, mint egy élenjáró fejlesztő cég napi költségei.

- Az MI-rendszerek egzisztenciális kockázataival kapcsolatos vita csillapodott, helyét konkrét kérdésekről folytatott viták vették át, például a megbízhatóság, a kiberbiztonság és az egyre autonómabb rendszerek hosszú távú irányításának problémái.

A szabadon letölthető kiadvány 313 diából áll. A webhelyen további statisztikai információk is elérhetők.

[State of AI Report 2025](#)

Mi az igazság az kipukkanó MI-buborékról?

A mesterséges intelligenciával foglalkozók (fejlesztők és befektetők) köreiben napjaink égető kérdése, hogy az MI-ipar hatalmas fellendülése valós alapokon nyugszik-e vagy egy jól fejlett tőzsdei buborékot élünk át? A 2025-ös adatok egy nagyszabású beruházási fellendülésre utalnak, sok észrevehető problémával, de ez még nem egy buborék. Amit látunk és tapasztalunk, az nagyban emlékeztet a múltbeli túlzott mértékű infrastrukturális fejlesztésekre, például a vasútépítés és az optikai szálak telepítésének történetére. A most ismertetett cikk Carlota Pereznek a technológiai forradalmak történetéből levont következtetéseit és az Azeem Azhar által megfogalmazott exponenciális korszak elméletet alkalmazza a mesterséges intelligencia befektetési ciklusának vizsgálatára. Perez mély meglátásai szerint minden technológiai forradalom egy spekulatív finanszírozás által vezérelt eszközépítési időszakkal kezdődik. Az új technológiai paradigma lehetőségei gyorsabban vonzzák a tőkét, mint ahogy a produktív felhasználási esetek kialakulhatnak. Amikor az intézmények, a szabályozás és a szükséges kiegészítő képességek is felzárkóznak, akkor lép a piac a valódi alkalmazási szakaszba, és a tartós értékek ekkor fognak realizálódni. A 2025-ös év kritikus kérdése, hogy melyik szakaszban vagyunk, a spekulatív vagy a produktív szakaszban? Azhar nem történeti elemzésekre támaszkodik. Azt állítja, hogy a technológia ma exponenciálisan fejlődik, míg az intézmények, a törvények és az emberi szervezetek lineárisan alkalmazkodnak. Ez a növekvő exponenciális szakadék hozza létre a mesterséges intelligencia körül ma tapasztalható turbulenciát, amelyben a rendkívüli képességek ütköznek a lemaradó irányítással, etikával és munkaerő-készségekkel. Ebben az összefüggésben a mesterséges intelligencia keltette tőzsdei lelkesedés nem irracionális. Ez a tőke kiszámítható viselkedése, amely exponenciális eszközöket hajszol egy lineáris világban. A veszélyt nem a tőzsdei izgalom jelenti, hanem az egyensúlyhiány: amikor a tőke követelményei meghaladják az alkalmazkodás lehetőségeit, akkor alakulnak ki buborékok. Perez megfogalmazásával, a buborékok előfinanszírozzák a tényleges fejlődést. A kérdés az, hogy a piac szereplőinek megadatik-e, hogy a korai időszak túlzásait tartós értékke alakítsák.

[The Truth About the AI Bubble: A Perez-Azhar Playbook for Business Leaders](#)

Leginkább az amerikaiak körében terjed az „MI-szorongás”

A modern (nyugati) társadalmak egyik gyakori, elterjedt és újszerű mizériája, angol szóval, az „anxiety”. Magyarul talán nyugtalanságnak, esetleg aggodalmaskodásnak fordítható. Vagy – ahogy mi választottuk – a „szorongás” kifejezés használata a leginkább megfelelő rá. Noha természetesen ez egy ősi, alapvető emberi érzet, modern vagy poszt-modern korunkban alapvető emberi viszonyulássá vált nagyon sok mindenhez. A mostani kor leginkább meghatározó, társadalmat átformáló, transzformatív technológiájához is ambivalens érzésekkel közelít mai világunk embere, és az MI-hez kapcsolódó optimista, pozitív világkép mellett sokakban valamiféle megfoghatatlan rossz érzetet, aggodalmat, egyszóval szorongást kelt az a tény, hogy eszközeink, használati tárgyaink, sőt folyamataink egyre nagyobb hányadában tűnik fel a mesterséges intelligencia valamilyen formája. Az USA legtekintélyesebb közvélemény kutató cége, a Pew Research most átfogó felmérésben igyekezett vizsgálni ezt a jelenséget. Egyértelmű, hogy itt nem csupán valamilyen érdekességről, esetleg „csupán” magának a társadalomnak a közérzetéről, lelki egészségéről van szó. Az MI-vel kapcsolatos társadalmi érzület ugyanis alapvetően befolyásolhatja azt, hogy milyen mértékben és sebességgel épülnek be ezek az új technológiák a munkahelyek folyamataiba. Az „anxiety”, a társadalmi szorongás a mesterséges intelligencia adaptálásának egyik fontos gátja, fékezője lehet. A most nyilvánosságra hozott kutatási jelentés szerint az MI-szorongás terén egyértelműen az USA lakossága vezet. Itt a válaszadók több mint felében inkább idéz elő negatív, mint pozitív, optimistán várakozó érzelmeket a mesterséges intelligencia elterjedése. Érdekes módon, alig valamivel lemaradva az Egyesült Államok mögött, a hagyományosan derűs életszemléletűnek tartott olaszok következnek az új technológiához kapcsolódó félelmek terén. A másik végpontot a Globális Dél társadalmi jelentik: a legkevésbé a dél-koreaiakat aggasztják az MI-vel kapcsolatos bizonytalan érzelmek, hiszen ott a válaszadóknak csupán 16%-a érezte úgy, hogy az MI-vel beköszöntő jövő inkább aggasztó, semmint biztató. Nagyon hasonló volt ehhez az indiai válaszadók aránya. Egyértelműen kiderült az is, hogy a magasabb iskolázottsággal egyenes arányban növekszik a mesterséges intelligencia térhódítására bizakodóan tekintők számaránya.

[Americans lead the world in AI anxiety](#)

A kínai DeepSeek maga alá gyűri az OpenAI-t és a Google-t Afrikában

A DeepSeek nyílt, szabadon hozzáférhető, kevesebb erőforrást igénylő és olcsó rendszere forradalmi változásokat indított el. Ez jól érzékelhető Afrikában, ahol sok vállalkozónak, fejlesztőnek ideális megoldás az afrikai viszonyok között. Dél-Afrikán kívül az afrikai kontinensen a számítástechnikai erőforrások gyakran drágák és szűkösek. A mesterséges intelligencia olcsóbbá és kevésbé energiaigényesebbé tétele azt jelenti, hogy a világ legkeresettebb technológiája több millió ember számára válik elérhetővé, és az afrikai felhasználók igényeit az afrikai startupok képesek lesznek kielégíteni. Az is fontos, hogy nem a DeepSeek az egyetlen ilyen kínai termék. Az OpenAI és amerikai versenytársai szinte kizárólag a saját fejlesztésű mesterséges intelligenciára összpontosítottak – olyan modellekre, amelyek szoftverét, betanítási adatait és algoritmusait teljes mértékben az anyavállalatok ellenőrzik, az ügyfelek pedig fizetnek a hozzáférésért. Ezzel szemben a kínai cégek, mint a Huawei és az Alibaba Group Holding Ltd., nyílt forráskódú MI-modellekkel próbálják megnyerni Afrika startupjait és innovációs központjait – olyanokkal, amelyekhez ingyenesen lehet hozzáférni, módosíthatóak és segítségükkel drága licencek nélkül lehet termékeket és szolgáltatásokat fejleszteni. Afrikában, akárcsak Latin-Amerikában és Délkelet-Ázsiában, Kína MI-termékei egy többszintű technológiai

infrastruktúrába illeszkednek, amelyet a kínai vállalatok nagylelkű állami támogatások segítségével évek alatt építettek ki. Míg az amerikai technológiai cégek a gazdag régiókat célozták meg, a Huawei alacsony költségekkel és agresszív marketinggel csábította el a feltörekvő piaci fogyasztókat. Természetesen a geopolitikai viták a kínai digitális ipar afrikai jelenlétét sem kímélik. Azonban sok afrikai technológiai vállalkozó számára Kína alacsony költségű MI-modelljei jelentik a legjobb megoldást a fejlesztésekhez. Afrika-szerte kis és nagy cégek dolgoznak a DeepSeek és más kínai modellek finomhangolásán a helyi alkalmazásokhoz. Az afrikai startupok számára nagyságrendekkel olcsóbb a kínai rendszerek használata a versenytársak megoldásaival szemben.

[China's DeepSeek is Beating Out OpenAI and Google in Africa](#)

Működésben

MI-chatbot segíti a Google Earth programot a klímaváltozás feltérképezésében

A rendkívül népszerű Google Earth térinformatikai szoftver most mesterséges intelligencia modellel párosítva segíti majd a globális klímaváltozás nyomainak felfedezését. Az alkotók azt remélik, hogy ez a rendkívül elterjedt program ezzel alkalmassá válik arra, hogy előre lehessen vele jelezni a válsághelyzeteket, illetve azonosítani lehessen a veszélybe kerülő emberi közösségeket. A régi Google Earth, valamint a szintén a Google által fémjelzett Gemini chatbot fúziójából születő új rendszer (amelynek a neve egyelőre a Google Earth AI) egyik központi eleme az AlphaEarth Foundations névre hallgató MI-modell, amely képes több terabyte műholdas adatot olyan adatrétegekké alakítani, amelyek révén nyomon követhetővé válnak a földfelszín időjárási történései. A rendszer lényegében lehetővé teszi, hogy múltbeli tájadatokat nyerjünk ki a programból, további felhasználásra. A felhasználók például nyomon követhetik a vízszint ingadozásait az ártéri területeken, vagy feltérképezhetik a talajfelszíni hőmérséklet változásait bolygónk különböző térségeiben, de akár a légszennyezés mérséklésére szolgáló intézkedések hatásait is megvizsgálhatják így. A felhasználók ugyanúgy természetes nyelven kommunikálhatnak az Earth AI platformmal, ahogy azt a nagy nyelvi modelleken alapuló chatbotoknál már megszokhattuk. A felhasználói lekérdezések/promptok futtatására egy, a Google Gemini modelljén alapuló geotérbeli érvelésre képes modell köti össze az Earth AI-t más modellekkel, amelyek időjárási-, népesedési- és egyéb adatokat gyűjtenek be. A cég szakemberei azt remélik, hogy a természeti katasztrófák előrejelzésében kiemelkedő szerepet kaphat majd az új fejlesztés. Egyelőre a Google Earth – nemrég bevezetett – professzionális szintű előfizetői számára lesz elérhető ez az új szolgáltatás. Az induló ár havi 75 amerikai dollár.

[Google Earth Gets an AI Chatbot to Help Chart the Climate Crisis](#)

A „digitális ikerként” funkcionáló szintetikus fogyasztók a hagyományos piackutatást veszélyeztetik

Egy új kutatás szerint lehetővé válik, hogy nagy nyelvi modellek segítségével megdöbbenő pontossággal lehet szimulálni az emberi fogyasztói viselkedést, ez pedig átalakíthatja a több milliárd dolláros piackutatási iparágat. A technika szintetikus fogyasztók seregeinek létrehozását ígéri, akik nemcsak realisztikus termékértékeléseket, hanem azok mögött meghúzódó kvalitatív érvelést is képesek biztosítani, olyan mértékben és sebességgel, amely jelenleg elérhetetlen. A nagy nyelvi modellek felhasználása a piackutatásban eddig nem vezetett eredményre. Az eddigi módszer szerint az MI-rendszereknek számszerű választ kellett adniuk (1-től 5-ig tartó skálán kellett értékelniük), de a válaszok használhatatlanok voltak. A nagy újítás az volt, hogy a modelleknek szöveges véleményt kell adniuk egy adott termékről. Ezt aztán egy számértékké alakítják, és ezt a számértéket vetik össze aztán előre definiált referencia állítások számértékeivel. Az eredmények meglepőek. Egy vezető kozmetikai vállalat hatalmas, valós adathalmazán – amely 57 termékfelmérést és 9300 emberi választ tartalmazott – tesztelve a módszer 90%-os megbízhatóságot ért el az emberi válaszokkal összevetve. Döntő fontosságú, hogy a mesterséges intelligencia által generált értékelések eloszlása statisztikailag szinte megkülönböztethetetlen volt az emberi paneltől. A kutatás szerint: „Ez lehetővé teszi a skálázható fogyasztói kutatási szimulációkat, miközben megőrzi a hagyományos felmérés mutatóit és az értelmezhetőséget.” Ez az új eljárás nem jöhetett volna jobbkor, mert a hagyományos online kérdőíves panelek integritását egyre inkább fenyegeti az MI. A kérdőíveket kitöltő emberek ugyanis növekvő számban használnak chatbotokat a válaszaik generálásához. A fejlesztési döntések esetében a következmények egészen mélyrehatóak. Egy célzott fogyasztói szegmens „digitális ikertestvérének” létrehozása és a termékkonceptiók, hirdetésszövegek vagy csomagolásvariációk tesztelése órák alatt megtörténhet. Mindez drasztikusan felgyorsíthatja az innovációs ciklusokat.

[This new AI technique creates 'digital twin' consumers, and it could kill the traditional survey industry](#)

Az intelligencia mesterséges, a politika nagyon is valóságos: munkába állt az albán „MI-miniszter”

A Nyugat-Balkán térsége továbbra is az európai politika egyik forró pontja, ellentétes politikai erők, érdekek, igazodási szándékok meglehetősen szövevényes mozaikja. Számos ország vár itt, méghozzá jó ideje, az áhított európai uniós csatlakozásra. Láthatóan az EU is nehezen szánja el magát: akarja is, meg nem is, hogy a térség még csatlakozásra váró országaival szorosabbra fonja kapcsolatát. Ebben a nagypolitikai háttérben tűnt fel különös színfoltként az előző hónapban egy légi alak – a szónak minden értelmében éteri figura. Az egyik felvételére váró kulcsország, Albánia miniszterelnöke személyesen jelentette be, hogy „kinevezte” az ország első „mesterséges intelligencia miniszterét”. Az első kérdéseket elosztatva rögtön kiderült, hogy a digitalizáció témáját egyébként hosszú ideje központi politikájává tevő albán kormánynak nem egyszerűen az MI nagyon fontos kérdéseire fókuszáló szakminisztere lett, hanem ténylegesen egy MI-chatbot „lépett hivatalba” a balkáni országban. A hagyományos albán népviseletben megjelenő Diella, egy számítógépes avatar, a EU-csatlakozásra váró Albánia modernizáció iránti elkötelezettségét hivatott – nagyon is látványos módon – demonstrálni, és ez bizonyosan nem is marad sikertelen. A balkáni ország, amely egyébként rendületlenül halad előre az uniós csatlakozáshoz vezető úton (a 33 csatlakozási fejezetből már 28-at megnyitott, ami kiváló arány), kulcsszerepet szán a mesterséges intelligencia technológiák

adaptálásának és gyors elterjesztésének az ország modernizációjában. Az ország közigazgatásának ugyanakkor nagy jelentősége lehet ebben a folyamatban. Tavaly év elején ennek nyitányaként állt munkába az e-Albania közigazgatási platformon egy „virtuális köztisztviselő”, lényegében egy MI-alapú chatbot. Ugyanakkor az MI-technológiák gyors közigazgatási bevezetése számos aggályt is felvet. Bár az országban magas (80% körüli) az internethasználók aránya, az alapvető digitális írástudás rendkívül szerény mértékű. Felmerült a szakmai közbeszédben, hogy egy MI-technológiára bízni egy teljes kormányzati terület ügyeit, több mint kockázatos lehet. A lépés számtalan biztonsági kérdést is felvethet, nem is beszélve a megkerülhetetlen etikai problémákról. Az MI-rendszerekkel kapcsolatos fekete doboz jelleg nem segíti elő az új technológiákkal kapcsolatos közbizalom erősödését. Márpedig ez egy olyan országban, ahol a politikai intézményekkel szemben legendásan magas a bizalmatlanság, fontos szempontja lehet az MI közigazgatási, sőt társadalmi proliferációjának is.

[Artificial intelligence, real politics: What Albania's AI Minister means for EU accession](#)

MI-moslékből aukciós műtárgy: új szakaszba lépett a mesterséges intelligencia művészet

A mesterséges intelligenciával készített „műalkotások” témája nem teljesen újszerű. A népszerű képgeneráló algoritmusok színrelépésével egy időben megjelentek az első alkotói próbálkozások, illetve a szakmai-társadalmi vita arról, hogy „művészet-e”, sőt egyáltalán „alkotás-e” (egyébként „generatív”, tehát szó szerint „alkotó”) az MI-modellekkel előállított produktum. Miközben a 2-3 évvel ezelőtti nagy érdeklődés alábbhagyott, a téma háttérbe került, de sohasem tűnt el teljesen. A specializált, kép- illetve videógeneráló MI-modellek a szövegalkotó társaikkal vállvetve folytatták a hosszú menetelésüket, és az újabb verziók ma már lélegzetelállító képességekkel rendelkeznek. Természetes hát, hogy az algoritmus alapú eszközökkel való művészi „alkotás” ötlete, igénye és a vele való próbálkozás sem ment ki a divatból. Az alkotó technológia rendkívül egyszerű elérhetősége (tehát az, hogy szinte bárki, mindenféle előképzettség nélkül generálhat képeket, mozgóképeket) éppen a vele szembeni gyanakvás forrásának számított mindeddig, nyilván nem is indokolatlanul: az internetet előntő vizuális MI-moslék óhatatlanul fanyalgásra kényszerítette a műkritikusokat. Ez azonban lassan változóban van. Henry Daubrez például, akinek az egyik MI-vel generált alkotását nemrég a patinás aukciós ház, a Sotheby's értékesítette 24 ezer dollárért, éppen ezt a „szuperdemokratizmust” tartja az új művészet egyik kulcselemének. A magát „MI-vel támogatott művésznek” nevező Daubrez, aki egyébként ma már a Google cég hivatalos filmkészítője is lett, nem lát ebben ellentmondást. Miközben a népszerű képgenerálók – mint a DALL-E vagy a Midjourney – valóban szaktudás, bármiféle ismeret nélkül munkára bírhatók, ahhoz, hogy ebből valami ténylegesen érdekes szülessen, továbbra is nélkülözhetetlen az emberi képzelőerő, a művészi érzékenység. Kira Xonorika, akinek a Trickster című MI-vel generált rövid filmje immár a Denveri Művészeti Múzeumban kapott helyet, úgy véli: az MI-modellek valójában kiszámíthatatlanok és éppen ez az „irányíthatatlanság” az, ami izgalmassá, mindig rejtélyessé teszi a velük való alkotási munkát. Megfontolandó álláspont ez is: valójában továbbra is az ember a kreatív tényező ebben a közös folyamatban, nem pedig az algoritmus.

[From slop to Sotheby's? AI art enters a new phase](#)